

MANGU MOCK TRIAL 3

102/3

KISWAHILI

KARATASI YA 3

FASIHI

MUDA: SAA 2½

JINA.....

SHULE..... SAHIHI.....

NAMBARI YA USAJILI..... MKONDO.....

Cheti cha Kuhitimu Kisomo cha Sekondari (KCSE)

MAAGIZO

- Andika jina lako, nambari ya usajili, mkondo, sahihi na tarehe katika nafasi ulizoachiwa hapo juu.
- Jibu maswali manne pekee.
- Swali la kwanza ni la lazima.
- Maswali hayo mengine matatu yachaguliwe kutoka sehemu nne zilizobaki Riwaya, Ushairi, Tamthilia na Fasihi Simulizi.
- Usijibu maswali mawili kutoka sehemu moja.
- Maswali yote ni sharti yaandikwe kwa lugha ya Kiswahili.

Kwa matumizi ya mtahini pekee

SWALI	UPEO	ALAMA
1	20	
	20	
	20	
	20	
JUMLA	80	

SEHEMU A: Riwaya

1. LAZIMA

Clara Momanyi: Nguu ya Jadi

- 1) Fafanua jinsi Mtemi Lesulia amepalilia ukabila katika jamii yake. (al.20)

SEHEMU B: Tamthilia

Bembea ya Maisha; Jibu swali la pili au la tatu

- 2) *Wewe unajua vote yalivosemwa. hadharani na faraghani. Si makanisani, si magweni. leo nikiviona vitoto hivi vilivyoche kwa na kusimangwa jana, vikijiendeshea mambo yao ninaridhika"*
- (a) Bainisha matokeo ya maneno yaliyopigiwa mstari (alama6)
- (b) Eleza sifa za mwanawe msemewa (alama4)
- (c) Kwa hoja kumi, jadili namna swala la malezi lilivyoangaziwa katika tamthilia. (alama10)
- 3) Fafanua mabadiliko yanayojitokeza katika tamthilia ya **Bembea ya maisha** (alama20)

SEHEMU C: Hadithi Fupi

Mapambazuko ya Machweo; Jibu swali la 4 au la 5

4. "...iwapo penzi hili litatia doa, basi nirudishie mfuko huu kama ishara ya kulitupa penzi langu kama)ongoo na mti wake...
- a) Eleza muktadha wa dondoo hili. (alama 4)
- b) Fafanua mbinu mbili ambazo zimetumika katika dondoo hili. (ala 4)
- c) Eleza sifa sita za msemaji wa maneno haya. (alama 6)
- d) Eleza umuhimu wa msemewa wa hadithi hii katika kujenga ploti. (al 6)
5. Kwa kurejelea hadithi ya **Ahadi ni Deni**, fafanua namna Uwajibikaji umejitokeza.

(alama 20)

SEHEMU D: Fasihi Simulizi

2. Soma utungo ufuatao kisha ujibu maswali

Heri ujue mapema

Nasaba yetu haina woga

Woga haumei kwetu, humea kwa kina mamako.

Tulichinja jogoo na fahali ili uwe mwanaume.

Ah! Kisu cha ngariba ni kikali ajabu. Iwapo

utatikisa kichwacho. Uhamie kwa wasiotahiri,

Ama tukwite njeku.

Mpwangu kumbuka hili,

Wanaume wa mlango wetu

Si waoga wa kisu

Wao hukatwa mchana hadi usiku Wala hawalalamiki.

Siku nilipokatwa

Nilisimama tisti

Nikacheka ngariba kwa tashtiti Halikunitoka chozi.

Iwapo utapepesa kope

Wasichana wa kwetu na wa mbali Wote

watakucheka Ubaki ukinuna.

Sembe umepokea

Na supu ya makongoro ukabugia

Sema unachotaka

Usije kunitia aibu

Maswali:

- (a) Taja na uthibitisha shughuli zozote za kiuchumi za jamii ya wimbo huu (alama 4)
- (b) Ni nani mwimbaji wa wimbo huu na anawaambia nani? (alama 2)
- (c) Huu ni wimbo wa aina gani? Thibitisha (alama 2)
- (d) Mwimbaji wa wimbo huu ana taasubi ya kiume. Thibitisha kauli hii. (alama 2)
- (e) Eleza wajibu wa nyimbo katika jamii (alama 6)
- (f) Ijapokuwa nyimbo ni nzuri, zina ubaya wake. Thibitisha kauli hii (alama 4)

SEHEMU E: Ushairi (alama 20)

Jibu swali la 7 au la 8

7. Soma shairi lifuatalo kisha ujibu maswali

Kama dau baharini, duniya

inavyoyumba, Limeshamiri tufani,
kila mmoja lakumba, Viumbe tu
hali gani!

Duniya yatishika, utahisi kama

kwamba, Vilima vyaporomoka,
na kuvurugika myamba, Viumbe
tu hali gani!

Tufani hilo la kusi, languruma na

kutamba, Linapuliza kwa kasi, hapana
kisichoyumba, Viumbe tu hali gani!

Mujiwe ni kubwa sana, mfanowe kama

nyumba, Yazuka na kugongana, wala
hatuna la *kwamba*, Viumbe tu hali gani!

Mibuyu hata mivule, kama usufi na

pamba, Inarusha vilevile, *seuze*
hiyi migomba Viumbe tu hali
gani!

Ni kipi kilotuliya, tuwazeni na

kudumba, Mandovu kiangaliya,

yagongana na masimba, Fisi wako
hali gani!

Hata papa baharini, tufani
limewakumba, Walioko
mikondoni, kila mmoja *asamba*,
Dagaa wa hali gani!

Mashehe wa mdaduwa, kwa ubani na uvumba,
Tufani hilo kwa kuwa, kusoze kwake kutamba,
Itokee afueni!

(Shairi la ‘Tufani’ la Haji Gora Haji, katika *Tamthilia ya Maisha*, uk 62)

Maswali;

- (a)** Taja na ueleze mikondo ya shairi hili **(alama 4)**
- (b)** Eleza dhamira ya shairi hili **(alama 2)**
- (c)** Taja tamathali za usemi zilizotumiwa katika shairi hili. **(alama 2)**
- (d)** Eleza muundo wa shairi hili **(alama 4)**
- (e)** Eleza ujumbe unaojitokeza katika ubeti wa tano. **(alama 3)**
- (f)** Onyesha matumizi ya idhini ya kishairi . **(alama 3)**
- (g)** Eleza maana ya maneno yafuatayo kwa mjibu wa shairi hili **(alama 2)**
- (h)**(i) Mdaduwa :
- (ii) Kutamba :

8. Soma shairi lifuatalo kisha ujibu maswali

Daima alfajiri na mapema
Hunipitia na jembe na kotama
Katika njia iendayo Kondeni
Kama walivyofanya babuze zamani;
Nimuonapo huwa anatabasamu
Kama mtu aliye na hamu Kushika mpini na
kutokwa jasho Ili kujikimu kupata malisho.

Anapotembea anasikiliza
Videge vya anga vinavyotumbuiza
Utadhani huwa vimemngojea
Kwa usiku kucha kuja kumwimbia
Pia pepo baridi kumpepea
Rihi ya maua zikimtetea
Nao umande kumbusu miguuni;

Na miti yote hujipinda migogo
Kumpapasa, kumtoa matongo;
Na yeye kundelea kwa furaha Kuliko yeyote
ninayemjua
Akichekelea ha ha ha ha ha ha

Na mimi kubaki kujiuliza
Kuna siri gani inayomliwaza? Au ni kujua au
kutojua?
Furaha ya mtu ni furaha gani? Katika dunia
inayomhini?
Ukali wa jua wamnyima zao
Soko la dunia lamkaba koo;

Dini za kudhani zamsonga roho Ayalimia matumbo ya waroho.

Kuna jambo gani linalomridhisha? Kama si kujua ni kutojua Lait angalijua, laity angalijua!

Maswali:

- a) Eleza hali ya mzungumziwa katika shairi hili. **(alama 2)**
- b) Huku ukitoa mifano, onyesha aina mbili za uhuru wa kishairi uliotumiwa katika shairi hili **(ala. 4)**
- c) Fafanua aina tatu za taswira ukirejelea ubeti wa pili **(alama 3)**
- d) Maswali ya balagha katika shairi hili yanasisitiza maudhui yapi? **(alama 2)**
- e) Kwa kutoa mifano, bainisha vipengele vitatu vya Kimtindo katika shairi hili **(alama 3)**
- f) Eleza toni ya shairi hili **(alama 2)**
- g) Bainisha nafsineni katika shairi hili **(alama 1)**
- h) Eleza muundo wa shairi hili **(alama 3)**